

Balon a szobortól tribúnán állt a szónokok számára; jobbról a Kisfaludy-család tagjai foglaltak helyet. A szoborral szemben állított emelvényen az *akadémia*, a *Kisfaludy-társaság* és az *Othón* kiküldött tagjai, kik között harmincz fehér ruhás leányka virágcsokrokat osztott szét.

A sokaság elhelyezkedése után a *győri ének* és *zenegyűlés* elkezdte a *Szózatot*. Azután *Francis* Norbert országgyűlési képviselő mondott lelkes ünnepi beszédet, mire a lepel a szoborról lehullt. Most *Jókai* Mór vette át a szót s intézett rövid lelkes beszédet a közönséghez.

Hosszantartó, bővebben követte *Jókai* beszédét, a ki az első korszakot tette le a szobor talpazatára a *magyar tudományos akadémia* nevében. Utána *Beöthy Zsolt* tette oda a Kisfaludy-társaság gyönyörű koszorúját, majd ismét *Jókai* a Petőfi-társaság koszorúját. Végül az ottani testületek helyezték negyven szebbnél szebb koszorút a szobor lábához, miáltal a *zenegyűlés Angyal* Armand főkapitányának Kisfaludy Károly egyik versére szerzett dalát énekelte, majd *Szavay Gyula* pedig ez alkalomra írt ódáját szavalta el nagy hatással.

Dalután két órákor kétszáz terítékű lakoma volt a *szoborban*. *László* gróf főispán a királya, *Zechmeister* polgármester a Kisfaludy-társaság megjelent tagjaira, *Pomori Theodor* Emil, Győr város közönségére, *Fischer* főjegyző *Jókai* és *Rákosi* Jenőre, *Jókai* Francis képviselőre, *Kisfaludy* Árpád ügyelmi tanár a szoborbizottságra, *Fenyvessy* Ferenc Mátyásra a szobrászra, *Szavayra* a költőre és *Ruschek* plebánusra, az íróra köszöntött poharral.

Jókai Mór avval kezdte a felköszöntőt, hogy hűdeden, viharos idővel a magyar mindig arra törekedett, hogy erősítse az összetartás képesséit, ma pedig, az áldásos békeség napjaiban arra van gondja, hog szerezhette őket az összetartásra. A békeségnek egyik hirdetője, a szabadelvű párt egyik zászlótartója, *Francis* Norbertre és a benediktus-rendre emeli poharát. Mindenki tudja, hogy szót, mely valóságnak a követője. Hívő ő az apai vallásnak. Beesült a vallásosságát másoknál is; sőt a tulburgóságát is többre becsült, mint a hitéletiséget. A felekezetek közös dogmája: a hazaszeretet s a magyar hazaszeretettel szolgálja vallását is. Ismételve életi *Francis* Norbertet.

Riadó eljelenését fogadták *Francis* Norbert választát is, a ki lelkes hangon hirdette, hogy az a rend, a melynek tagja, a békeknek a hirdetője a föld kerék-segén. *Jókai* Mórét őríti poharral.

A lakoma alatt örvölő távirat érkezett *Csáky* gróf közoktatásügyi minisztertől:

Este szépen sikerült díszelőadás volt a színházban. A *Pártólékek* adták. A színi előadást megelőzőleg *Szavay* Gyula alkalmi ódáját ragadta viharos tapsra a színházi közönséget.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A m. kir. operaházban tegnap *Tell Vilmos*-t adták, s ez volt az idei szezon első estje, melyen a neozétó némely megléte, s melyen egy s napodnapmint a közönség sorában egy kis élénkesség és erdeklődés vetnik észre. A czimzseréper *Beck Vilmos* fiatal baritonista énekelte s újra tanultait adta nagy nemzeti intelligenciájának és jó iskolájának. Csak az a kár, hogy ezáltal kissé erőltette a hangját, a mi mindig csak a művészet rovására történhetik. Ennek volt a következménye az, hogy csakhamar kifáradt, s azt a megmozdított ébresztette bennünk, hogy hány még nem elég erős és kiadó az ilyen nagy és fárasztó szerepre. Itt-ott disztionált is, a mi megint csak a hangjáról való elhárított gondolkodásnak következménye. A művészi mérséklet a sikernek egyik első tényezője. Ez szót *Sigornin* is, ki hatalmas hangját ma teljes fényében ragyogtatta, de különösen a második felvonásban kissé túlmúlt a megengedett határon. A közönség ezért zavart tapsal tette ki a széplhangú olasz énekest, valamint *Ney David*ot is, a ki teljes eszépen hozta vissza hangját a szünetekről. A többi szerepeket *Hilgermann* Laura, *Sz. Bárdossy* Ilona, *Szarovata* és *Szendri* énekeltek kedvel és lendülettel. A zenekart *Erdel* Gyula vezényelte biztos kézzel és tapintatosan. A nyitány után tünnetlenül megtapsolták.

Az angol burlesk-társaság tegnap befejezte előadását a városi teátrionban, hol körülbelül két héten keresztül nagy élvezetet szerezett a közönségnek. A társulat innen *Tisztelet* megy, hol hosszabb időn át fog vendégszerepelni.

A nemzeti színház Bécsben.

A bécsi sajtó egészen vére, a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik a nemzeti színház első előadásáról. A lapok kivétel nélkül a lelkesedés szinte hangjának derek művészeinkről s mind megegyezően abban, hogy a magyar nemzeti színház tagjai bátran kiállják a versenyt bármely más drámai színház színeivel.

A Fremdenblatt egyikek közt ezeket írja: A budapesti nemzeti színház meg lehet elégedve az a fogadtatással, a melyben itt művészei részesültek, de bármily lelkesen zúgó és entuziasztikus volt is a tetszés, ez csak igazi érdemjelölés és meglepő alakítások elismerése volt. Az előadás a legkiválóbb világítással mutatta be a katoná remekművet, a főbb szerepeket kifűző művészek játszották s a tümegjelenetekben a rendezés is nagyon ügyesnek bizonyult. *Jászay* tragikus mellőzője a királyné szerepében, *Márkus* Emilia megható mélységre. *Ujhazy* nagy drámaereje a közvetlenségben s *Szavay* hatalmas mármérete a közönséget és zúgó apszívhart idézte fel, a melyből Nagy Imre, *Egry* és *Szerén* is kivették részüket. Különös lelkesedést arított el a *Burlesk* jelenőlt tagjai, kik ezáltal nem voltak komédiások.

A Neue Frei Presse-ben a következőket olvassuk: Bár ma nem kizárólag a külföldi honfitársak a nézőtérén, a hatalmas nő mégis nagy hatást tett. A nemzeti színház művészeszerencsével és művészettel szállt sikra a külföldi teátrionok. Legelő *Jászay* Mari, mint *Gertrud* királyné, egy vallankísos temperamentummal megidőtt tragika, a ki plasztikus a beszédében s az arcjátékban, beszédes a hallgatásban, a ki befejezett művészetével uralkodik minden izmán, és parancsol minden idegnek. O igazi realista, a ki alkalom adtan meg a diszpanenziát sem riad vissza művészetében. *Nagy* Imre, a ki Bánk bán játszotta, a szép deklamáció s a kerek, harmónikus modulátok művésze. A negyedik felvonás gyilkossági jelenetében az ő idealizmusa és *Jászay* realizmusa kerek egészszé forrottak össze. *Márkus* Emilia Melinda megindító alakját élrágó poezissal ruházta fel s az örüli jelenetben egy letört

bimbó álomszerű illata virradt szét belőle. *Szavay* pompásan személyesítette erőlyes pathoszával a magyar nemes embert, a ki fél ellenzéki, félíg forradalmár. *Ujhazy* igazán művész volt nagy, hatalmas művészetének közvetlenségével. A siker fényes volt s a művészek egész este rokonszenves óvácskók tárgyai voltak. A tapsvirág felvonásról felvonásra fokozódott.

Több-kevésbé épen ilyen lelkesedéssel írnak a többi lapok is, úgy hogy a nemzeti színház tagjainak első fellépését joggal mondhatjuk a magyar művészet egyik legfényesebb diadalának.

Az ünnepély.

(Az Egyetértés kiküldött tudósítójának távirata.) **Bécs, okt. 2.** Tegnap volt Bécsben a nemzeti színház tagjai tiszteletére rendezett magyar ünnepély, a melyről kiküldött tudósítónk a következőket táviratozza:

A közönség kevéssel delután már nagy csoportokban özönlött ki a kiállítási területre, hogy tanuja legyen a magyarok tiszteletére rendelt ünnepségnek. Úgy öt óra tájban a színház és a rotunda közt levő teregen vagy huszezer ember hullámzott fel s alá. A kiállítási területen mindenfelé katonai zenekarok játszottak s a Rákóczi-indulóval s jobbára magyar darabokkal szórakoztatták a közönséget.

Öt órakor kezdődött az ünnepély, mely lakodalmi menetből, nemzeti mulatságból s a magyar császá elött rendezett táncból állott, de a maga nemében egyike volt a legszámalmasabb és legkomikusabb ünnepségeknek. Az egész oly kiesnyességű és oly ügyetlenül volt rendezve, hogy a Fest-komitee nagyon lekezelte volna, ha ilyen ünnepélyt nem rendezett volna a tiszteletre.

Miből is állt ez a híres ünnepség? A Rotunda előtt valami szokót-féle alatt karókat vertek le és körülakgatták vengyével s ezen a vengyekorláton belül hat lényeg hat parasztruhába öltözött leánnyal ekleten kurjongatás kő táncolt. Órási tömeg bámulta ezt a otromba urandózkodást s folyton várta, hogy mi szil ki belőle. De bizony az a tizenkét maskara megmaradt a tánczál s legfeljebb a homlokát töröltegette nagyobb változatosság okáért.

Ez volt a szüreti ünnepély. Mikor ez az épületes látványosság véget ért, elő állt egy *Rigo Mór* nevű ember, a ki négygyekélt ösztöngött, melyen elnevezte magát "futó betyár"-nak. Minko nagy fokossal a kezében végig kalamajkázott a közönség közt és folyton teli torokkal ordította, hogy "Eljen a magyar!"

A parasztlakodalmat egyszerűen kihagyták a programból, nagyon okosan, mert a közönség hozsankodása legalább hamarabb véget ért.

Az esti előadás.

(Az Egyetértés tudósítójának távirata.) **Bécs, okt. 2.** Este a kiállítási színházban a Közönyt közönségnél elő, adása telt ház előtt folyt le és kezdetől végig a legnagyobb színvonalon állott. A közönség folytonosan a legjel, kesebb hangulatban volt és egyik tapsvirág a másikat érte. A szereplőknek egy nyíl színen, mint a felvonások után szemálmánnyal kellett a lámpák előtt megjelenniük. Az est sikerének oroszlanrész *Márkus* Emilia és *Zilahit* iflet, kiknek szellemes és művészi alakítása óriási hatást keltett. A többi szereplők az első és második felvonás után nagy babérok között kaptak a kiállítási igazgatóságától. *Nagy* Imre ma sokkal hátrább volt mint tegnap és szintén zavart sikert aratott.

Az előadás jelen voltak báró *Bourgoing* és felesége, *Frigyes* főherceg és neje, *Kinszky* grófné, gróf *Lamézán* a bécsi törvényszék élnöke, *Sonnenhal* a bécsi Burg-színház művésze, s a művészi, társadalmi és politikai élet sok előkölésége.

A bécsi magyarság körülben kinos felülmés és nagy lehangoltságot okozott, hogy a két proscenium-udvari páholy mindkét este üres volt.

SPORT.

Az őszi lóversenyek. — Negyedik nap. — október 3.

A tegnapi nap főeseménye a *Delibáb* által okozott óriási meglepetés volt az ötezer forinttal javadalmazott *Prince of Wales handicap*-ben. A nagy meglepetés annyiban állott, hogy gróf *Festlich* T, eme hároméves kanéjaja, megváltoztatva eddigi színtelmáját, mindjárt a startnál lábrakapott és a tizenegyes mezőnyben folyvást vezetve, elsőnek érkezett a célhoz. Hozzájárult e meglepetéshez az a körülmény, hogy a hatalmas favoritok, mint *Mac-Intosh*, *László*, *Lilinkaláni* hátul kullogtak be utána. *Delibáb* győzelme szenzácziós osztalekot, ötre 160 forintot fizetett a totalizátor.

A tegnapi nap másik érdekes futama a "Rákosi dijs"-nak nevezett akadályverseny volt, melyben a közönség kedvelte *Cout* que *cout* lovasával *Plamer*rel felbukott, de egyiknek sem történt baja. Az utolsó fordulónál *Parzbieher* letört és így *Valentinek* és *Wolfnak* az első és második hely biztos szakmányuk volt.

Az 5000 frankos állományban az utóbbi időben betegeskedett *Cová*r verte le a süsleges *Pitypalaty*-ot és favorit *Sisest*.

A tegnapi napon szép idő kedvezett a versenyeknek és elég nagy közönség nézte végig a futamokat. A versenyek részletes eredménye a következő:

I. *Kétevesek handicapja*, 1000 fnt 950 meter. Első lett *iz* közlő *Geisz* Gáspár *Haragosa*, második *Monche*, harmadik *Goon*, aztán *Louisdor*, *Clevar*, *Velocped*, *Szika*, *Orchidee*, *Suhancz*, *Tedd-rá*. Totalizátor: 5 : 43. Helyre: 25 : 119 és 80.

II. *Prince of Wales Handicap*, 3000 fnt. 1400 meter. Folyton vezetve igen könnyen első *Festlich* Tászló gróf *Delibábja*, második *Spring* két hőszzal *Hires* előtt, mely után *Bokreta* lett negyedik. Messze jöttek a favoritok, köztük *László*, *Mac-Intosh*, *Lilinkaláni*, *Alfonsó*, *Nádor* II., *Eretek*, *Typhoon*. Totalizátor: 5 : 61. Helyre: 25 : 237, 228 és 139.

III. *Eldőverseny*, 1000 fnt. 1600 meter. Első *Apponyi* gróf *Harvestje*, második *Maritana*, harmadik *Boston*, aztán *Rusnyak*, *Mikor*. Totalizátor 5 : 11, helyre 25 : 36 és 43. Nyertest a tulajdonosa 3950 forintért visszavásárolta.

IV. *Altudáj*, 5000 fnt. 2800 meter. Négy lö közlő *Blaskovich* *Miklós Csödrája* első, *Pitypalaty* második, *Szives* harmadik, hátul *Welfi*. Totalizátor 5 : 22, helyre 25 : 57 és 46.

V. *Rákosi akadályverseny*, 3000 fnt. 5600 meter. Első lett *Schoesberger* báró *Valentinka*, második *Wolff*, harmadik *Burzbieher*, *Coute* que *coute* elbukott. Totalizátor: 5 : 25. Helyre: 25 : 36 és 53.

VI. *Másodosztályú eladályverseny*, 1500 fnt. 1300 meter. Első *Jakabffy* *Tóder Kapuja*, második *Judic*, harmadik *Követ*, hátul *Both* *Pal*. Totalizátor: 5 : 11. Helyre: 25 : 36 és 40.

VII. *Kétevesek claiming-handicapja*, 1000 fnt. 950 meter. Első *Egyedi* *Arthur* *Bandája*, második

Nádor, harmadik *Barbara*. Totalizátor: 5 : 12. Helyre: 25 : 31 és 31.

A bécs-berlini távlovaglás.

A bécs-berlini távlovaglás első napjáról kimerítő távirati tudósítást küldtünk, a melyeket még a következők értesülésekkel egészítettük ki. Mint már közöltük, a verseny első napján *Fürstenberg* József tartományi gróf főhadnagy és *Paar* Károly gróf főhadnagy este hét óra ötvenpercz perczor elsőnek érkeztek Iglauk. Iglau Beestől tizenötvennégy kilométernyire van, a két lovas tehát olyan eredményt ért el, a melyre szakkörökben alig számítottak. A két lovassal egyidejűleg *Klomez* Alfred a Wiener Tagblatt dolgozója és *Kollman* Lajos, a bécsi vasparipaklub tagja, vasparipán egyidejűleg érkezett Iglauk. *Klomez* és *Kollman* utközben *Sierndorfbán*, másfél óráig vesztegelt, hogy bevárják ott a többi lovas. Mikor azután az utolsó lovas is megérkezett *Sierndorfb*, a két vasparipás ismét előre tört s csakhamar elérte *Fürstenberg* gróft és *Paar* gróf főhadnagyot. A két vasparipás ezzel bebizonyította, hogy vasparipán összehasonlíthatatlanul gyorsabban lehet haladni, mint loháton.

A verseny a következőképen alakult: *Sierndorf* *Legó* gyólagsági százados vezetett. *Sierndorf*ban leszállt a lováról s gyalog ment *Znaimig*; lova, mint egy hű kutya, gazdája után ment. *Znaimba* a versenyök ebben a sorrendben érkeztek meg. Tizenkét óra 50 perczor földvári *Smidit* Károly 6-ik huszárezredbeli hadnagy és *Botka* Árpád huszárezredhadnagy. Mindkettő 6 óra 15 perczor indultak *Bécsből*. Egy órákor *Paar* gróf és *Fürstenberg* gróf. Egy óra 10 perczor *Stögl* Albert 8-ik úlános ezredbeli százados indult 6 óra 35 perczor és *Caloud* Antal százados, a ki elsőnek indult.

Egy óra 15 perczor báró *Wiedersperg* *Gusztáv* hadnagy, gróf *Korziobrodzki* *József* főhadnagy és báró *Decken* *Gusztáv* hadnagy, a ki hét óra husz perczor indult. Egy óra 27 perczor: *Scherber* *Jakab* 7-ik dragonyos ezredbeli hadnagy. Két perczorrel később *Salm* gróf hadnagy.

Iglauból *Paar* gróf és *Fürstenberg* gróf tegnap reggel négy órakor folytatták útját. A két vasparipás előbb bevárt azokat a lovasokat, a kik Iglau előtt levő valamely helységben meghaltak s azután ismét előre nyomultak. A talaj a szombati sűrű köd és a tegnapi eső következtében átázott és e miatt a versenyre nagyon kedvezőtlen.

Táviratunk így hangzott: **Bécs, okt. 2.** Ma negyvennyoloz lovas startolt tizenhat csoportban. Ot lovas, kinek ma kellett volna startolni, nem indult, mert lovak a trainingben letörtek. A mai loanyag jobb a tegnapiánál. A túlnyomó részük telivér. A mai starton is sok tüst és nagy közönség vett részt a startbizottságon kívül.

Bécs, okt. 2. Az Egyetértés távirata. Az indulással igen elegáns és nagyszámú közönség volt jelen; köztük gróf *Auersperg* *Károly*, *Kálnoky* ezredes, *Barold* vezérőrnagy, *Kolozsary* ornyag bizottsági tagok, továbbá gróf *Bismarck* *Agost* és báró *Schaky* ezredes nem bizottsági tagok. *Hauer* főhadnagy, kinek már tegnap kellett volna elindulnia, ma sem indult el, mikor 1879-ben az akadémia tagjai közfelveték, az a beszede, melyet akkor tartott, politikai bátorságvetette. Nemzetországban felháborodtak a beszéd egy passzusára, hogy Renan kénytelen volt nemzetországi tudos barátjait, egy Journal des Debatsban megjelent közleményével becsillapítani. *Mac-Mahon* meg is haragudott a politizáló filozófia s egyenesen megtagadta akkor a becsillapított jelenlévél való kitüntetését, melytől egy évre ezután megis megkapott. Azoknál a küldöknél, melyek *Jézus* élete miatt az egyházal kívánia kellett, fontléb megemlékezünk. *Renan* név Scheller *Henrik* festő leánya volt, kivel hosszú házasságot éltek.

Páris, okt. 3. Renan Ernő temetése szerdán hoz *Bretagne*-ban. Az összes miniszterek és hatóságok személyesen megjelenésükkel adták kifejezett részvételüknek a gyászoló család iránt. Carnot elnök *Bories* tábornokot küldte maga helyett.

Brün, okt. 2. (Az Egyetértés távirata.) Három biciklista mint pacemaker a távlovaglók előtt elindult *Berlinbe*.

Nimburg, okt. 1. (Az Egyetértés távirata.) *Botka* hadnagy *Steenen* mellett leestett lováról és kénytelen volt a további utról lemondani.

Jungbunzlau, okt. 2. (Az Egyetértés távirata.) *Kolmb*, érkeztek: *Paar* gróf, *Fürstenberg* tartománygróf, *Schmidt* főhadnagy és van der *Decken* báró. Kerülőkön és mellékutakon *Jungbunzlau*on átutaztak: *Miklós*, *Csávossy*, *Paar*, *Fürstenberg* és van der *Decken*.

Rausburg, okt. 2. (Az Egyetértés távirata.) 6 óra 40 perczor az első nemzeti távlovagló lépett át a határon; az első nemzeti csapat *Zwickau*-ban tart deli pihenőt; Zandt német kapitány lova *Lautzen* és *Niewetz* közt kimut. 3 óra 45 perczor: érkezett ide az első nemzeti távlovagló, *Mayer* hadnagy, lo és lovas a legjobb kondícióban vannak. Hat órákor követte őt *Lipót* porosz herceg, kinek kísérője *Lova* tőrőre me miatt kénytelen volt a további utról lemondani. A herceg nagyon kevés ideig tartózkodott itt és aztán tovább folytatta útját. Utána érkezett ide *Erno* *Günter* szlezvig herceg, ki *Hartwig* gróf kastélyában pihenhet. A német távlovaglók eddig körülbelül annyira haladtak, mint a magyarok és osztrákok.

Nemetz, okt. 2. (Az Egyetértés távirata.) Az első nemzeti távlovagló *Diez*te hadnagy, 9-órás óriási közönség csoportosulása közben átutazott városunkon.

Berlin, okt. 2. Ma reggel 6 óráról 10 óráig harmincegy tisztt startolt részint csoportban, részint egyenkint. *Schmidt*-*Pauli* ornyag és *Langen* hadnagy a tempelhoffi gyakorlótér közepéig vezette lovát, a hol felültek. Az indításnál *Krosigh* és *Rodenberg* tábornok, a bajor és a szász katonai megintalmazott és néhány osztrák-magyar tisztt jelen. A startbizottsághoz érkezett távirat jelenti, hogy *Erlangen* hadnagy (17-ik szász úlános-ezred), ki tegnap 7 és fél órákor indult el *Berlinből*, este 7 óráig 150 kilométer hosszu utat tett meg.

Berlin, okt. 2. A Post-nak egyjelentése szerint ma reggel *Heyerswerd*sből távirat érkezett, melynek értelmében *Erlanger* báró főhadnagy, *Normandie* nevű lova meghalt és *Erlanger* haró, a kire igen jelentékeny fogadások történtek, ennek következtében a távlovaglást abbanhagyni és hazautazni volt kénytelen.

GYÁSZROVAT.

Renan.

Az irodalom köztársaságának halottja van. Mint egy *Párisból* érkezett távirat jelenti, *Renan* József Ernő tegnap reggel hat órákor meghalt. Tegnapelőtt jelentették rosszullétének hírt. A szűz-szűlvén hozzátette még, hogy a beteg élete veszályban forog. A második távirat már a halált jelentette. Ennyi az, a mit a hunyó század egyik legnagyobb irodalmi geniének végkatasztrófájáról eddig biztosan tudunk. Harmincz esztendeje annak, hogy *Renan* neve nálunk is általánosan ismeretessé lett. 1863-ban megie-

lent *Jézus élete* című művét a villám gyorsaságával vitte szét a hir a kerek földön mindenüvé. Az egyház bosszankodása, mely *IX. Pius* szájában ezt a kifejezést kapta: "Az európai istenkáromló" csak növelte a hatvanas évek liberális mozgalmai közt *Renan* hírnevét. Magyarra *Molnár* Aladár fordította a könyvet, melyről nemcsak az egyházi lapok, de a naplók, sőt hasabokot írtak, pro és kontra. Az egyház úgy tündélt fel a könyv szerzőjét, mint egy kesői *Antikrisztus*. Pedig a csabos nyelvű francia író a képzeltet s a tanulmányi segítségével csak arra a lélektani problémának a megoldására vállalkozott, hogy miként lehetne tisztán emberi motívumok felhasználásával elvitatlan azóta sok utánaözja akadt, de hatásban senki utól nem érte.

Renan igazi típus annak a francia tudományosságának, mely a mi ir. tisztán írja meg; mely az egyszerű igazságot a művészet plaszticitásába öltözteti. Maga mondta egykor arra a kérdésre, hogy mi a jó stílus: A jó stílus az, hogy ha azt akarom mondani, hogy esik az eső, azt mondom, s nem tőbbször vagy kevesebbször, hogy esik az eső. Minden, még a legelavaltabb filozófiai, vagy grammatikai tétel is fénylik nála. Fénylik a gondolata, fénylik a kifejezése. Francia volt minden ízében. De az igazság, a szép forma, a derült kedély iránt való előszeretete a világ-irodalom első nagy alakjává emelték.

Ellelenni, kik egykor a politikai hatalmakat feltdatózták bősáit ellen, kik apró intrigákkal megakadályozták katedrájának elfoglalásában, lassankint kibékültek vele. Maga az egyház is, mely azt hirdeti, hogy minden adagiózóra képes, respektálta az ő *Bretagne* típus e klasszikus alakját. Elétrajzi adatait a következőkben adjuk:

Renan *József* *Erno* született *Tréguierben* 1822. február 27-én. Szülei a pápi pályára akarták növelni fiukat s *Párisba* a *Saint-Sulpice*-be küldték a teologia hallgatására. Itt ébredt fel önálló szellem s szakított az egyházi pályával, elhagyta az intézetet s mint magántanító küzdött, hogy megkedvelt tanulmányait, a teologiai kurzuson megszerzett némi nyelveket kultiválhassa. *Chakhamar* feltűnt az irodalomban. Huszonegy éves volt, mikor a sémi nyelvek történetéről írott munkájáért a párisi akadémiától jutalmat kapott. Két évvel aztán, az akadémia a középkori görög nyelvről írt munkájáért koszorúzt meg. Ismét két év múlva az arab nyelvről s az arab filológiáról írt munkája kellett tudomány körökben feltűnést. 1850-ban azt a megbízást kapta, hogy a keleti nyelvek tanulmányát végezt utazék Száriába. Ez az ut felkésőbb hírnevét döntő. Meglátogatta *Palesztint* s hazajövet közzétette *Jézus élete*ről írt világszerte nagy mozgalmat előidézőt könyvet. E könyv csak bekezdése volt annak az irodalmi vállalatnak, mely *Renan*-ban jökor, mint életének célja, megfogalmazott. Egy más jelentéket meg a kereszténység eredetét és történelmére vonatkozó kötetet: Az apostokok; *Szent* *Paul*. Az antikrisztus; A keresztény egyház. Ezek a publikációk alig emelhetők már magasabba, mint a melyek *Jézus* életevel kivívott *Renan* tekintélyét. A francia akadémia tagjává választotta, kineveztek a Collège de France tanárának, földszíntek a becsillapított jelenlévél. Tízadig szellemes nemcsak a filológián terevet ért ut. Előszerteltül foglalkozott a morál, a filozófia minden kérdésével. Megkísérelte postai érnek érvényesítését az *Abbesse* de *Jour*-ben, sőt a politikában is részt kívánt venni, azonban mint képviselő elbukott. Mikor 1879-ben az akadémia tagjai közfelveték, az a beszede, melyet akkor tartott, politikai bátorságvetette. Nemzetországban felháborodtak a beszéd egy passzusára, hogy *Renan* kénytelen volt nemzetországi tudos barátjait, egy Journal des Debatsban megjelent közleményével becsillapítani. *Mac-Mahon* meg is haragudott a politizáló filozófia s egyenesen megtagadta akkor a becsillapított jelenlévél való kitüntetését, melytől egy évre ezután megis megkapott. Azoknál a küldöknél, melyek *Jézus* élete miatt az egyházal kívánia kellett, fontléb megemlékezünk. *Renan* név Scheller *Henrik* festő leánya volt, kivel hosszú házasságot éltek.

Páris, okt. 3. *Renan* Ernő temetése szerdán hoz *Bretagne*-ban. Az összes miniszterek és hatóságok személyesen megjelenésükkel adták kifejezett részvételüknek a gyászoló család iránt. Carnot elnök *Bories* tábornokot küldte maga helyett.

Brün, okt. 2. (Az Egyetértés távirata.) Három biciklista mint pacemaker a távlovaglók előtt elindult *Berlinbe*.

Nimburg, okt. 1. (Az Egyetértés távirata.) *Botka* hadnagy *Steenen* mellett leestett lováról és kénytelen volt a további utról lemondani.

Jungbunzlau, okt. 2. (Az Egyetértés távirata.) *Kolmb*, érkeztek: *Paar* gróf, *Fürstenberg* tartománygróf, *Schmidt* főhadnagy és van der *Decken* báró. Kerülőkön és mellékutakon *Jungbunzlau*on átutaztak: *Miklós*, *Csávossy*, *Paar*, *Fürstenberg* és van der *Decken*.

Rausburg, okt. 2. (Az Egyetértés távirata.) 6 óra 40 perczor az első

